

Lik koranta je v slovenski likovni umetnosti zanimiva in neizživeta tema, ki je skozi čas pritegnila kar nekaj umetnikov.

Franceta Miheliča je "zaznamoval" takoj, ko se je srečal z njim v času svojega službovanja na Ptuju pred drugo svetovno vojno. Pod njegovim vplivom so nastajala in še nastajajo umetnine, ki daleč preraščajo realno obliko maske in pomenijo neko prehajanje v nov, fantastični in popolnoma drugačni svet. Tudi Peter Vernik ustvarja podobo koranta v najrazličnejših grafičnih interpretacijah. V domačem (ptujskem) okolju pa vidno izstopa Boris Žohar s svojimi nadrealističnimi koranti, ki pomenijo novo življenje, neustavljivo energijo, rešitev, pomlad...

In kot vidimo, korant še vedno privlači. Sedaj mu sledi Saša Hribernik. Lepo je, da umetniška misel nima konca (kot je dejal letošnji Prešernov nagrajenec, slikar Andrej Jemec), da vrta naprej in, da daje nove in ponovne rezultate.

Stanka Gačnik

ŽIVA PRIČA PRETEKLOSTI

Alzaški muzej na prostem v mestu Ungersheim¹ je kraj, kjer se lahko seznanimo s tradicionalnim življenjem v Alzaciji. Hkrati je to edukativni center in prostor za zabavo in eksperimentalne delavnice. Leta 1984 je po dolgoletnem raziskovalnem delu muzej ustanovilo združenje **The Association of Alsatian Rural Houses**. Približno 60 stavb predstavlja pestro arhitekturno dediščino Alzacije. Vendar pa je ta stavbni kolorit le osnova, na katero so pripete različne dejavnosti.

Pa obiščimo to živo pričo preteklosti!

V muzejsko področje vstopimo skozi sodobno recepcijo, ki je nova vsebina stare arhitekture. Vstopnina je kar 62 FF, namesto vstopnice pa prejmemo ažuren trojezični (francoski, nemški, angleški jezik) časopis z ustreznimi informacijami, ki jih potrebujemo za kvaliteten ogled: zemljevid z označeno smerjo ogleda muzeja in komentarjem, informacijo o prireditvah in animacijah, ki potekajo tisti dan, ter podatke o drugi vsestranski ponudbi. Muzej ima namreč tudi posebne prostore, namenjene za poslovne bankete, družinska slavlja in poroke, seminarje in konference v zmogljivosti od 10 do 800 ljudi. Časopis vsebuje še krajši vprašalnik z naslovom "Tvoje mnenje je naše vodilo", in vprašanja, od kod prihajaš, kje si zvedel za muzej, kakšno je tvoje mnenje o muzeju po njegovem ogledu in podobno. Če želiš, da te tudi vnaprej obveščajo o življenju muzeja in dogajanjih v njem, lahko pripišeš svoj naslov. Vprašalnik oddamo ob odhodu iz muzeja.

Stavbe, ki so razstavljene v muzeju, so prenesene s celotnega območja Alzacije. Kriteriji za njihov izbor so bili različni. Na ogled so tipične zgradbe določenih

predelov Alzacije, katerih časovna ločnica se vleče od 13. do 19. stol., lahko so to stanovanjske ali gospodarske stavbe ali pa celotne domačije. Najstarejša med njimi je kamnita mestna hiša iz konca 13. stol. Obkroža jo gotsko oblikovan okrasni vrt - grede, polne dišavnic in različnih zelišč, so pravokotne oblike in obdane z nizkim kamnitim zidom. Najbolj pogost tip gradenj je brunasta gradnja z različnimi polnili: zmes slame in ilovice, kombinacija ilovice in prodnega kamna ter sama ilovica, ki se, oblikovana v blatne kepe, vstavlja med pokončne količke, nameščene na vodoravna bruna. Arhitekturne skrivnosti brunaste gradnje nam z golim ogrođem zgradbe odkriva "Hagenbach House". Za dodatno zaščito fasade pred vremenskimi nepravilnostmi so nekatere zunanje stene stavb obite z lesenimi deskami. Piko na i pa stavbnemu koloritu dajejo barvne fasade veselih in živih barv.

Notranjosti stavb so namenjene različnim vsebinam. To so lahko verni posnetki interierjev, rekonstrukcija delavnic z občasnimi animacijami ali pa služijo le kot razstavišča. Na tak način se ob ogledu muzeja seznanimo tudi z različnimi tradicionalnimi domačimi obrtni, poklici in opravili. "Gommersdorf House", iz leta 1682, je z opremljeno tkalsko delavnico primer predstavitve tkalske obrti. Na podoben način se predstavljajo še kovaška, kolarska in čevljarska obrt, izdelovanje vrvi, cokel. Pridobivanje olja iz makovega zrnja in oljne repice je prikazano v oljarni, kuha žganja v žganjarni. Rekonstruirane delavnice oživijo s pomočjo avdiovizualnih sredstev ter animacij.

Pomemben segment življenja muzeja predstavlja razstavna dejavnost. Nekatere razstave se vsebinsko navezujejo na arhitekturo, kot na primer razstava ribištva v ribiški koči. Razstava z naslovom "Rabbit and the Nodles" - predstavitev kmečkega družinskega življenja izpred petdesetih let se nahaja v interierju domačije, prenesene z območja Schwindratzheim. V hiši, ki predstavlja tipično bivanjsko hišo iz kraja Muespach, si lahko ogledamo razstavo otroštva, ki bazira na družinskem albumu iz obdobja 1900-1936. Zanimiva je razstava o motivu ženske ljudske noše na različnih prehrabnih ter drugih izdelkih. Razstava je postavljena v interierju ene izmed stanovanjskih hiš. Razstavne vitrine se skorajda idealno vključujejo v prostor, saj so hkrati v funkciji predhodno odstranjenih predelnih sten. Več različnih razstav je povezanih s pojmom vode. Tako se kar na prostem nahaja razstava hišnih vodovodnih napeljav različnih starosti.

Svojevrsten eksponat je tudi edini ohranjeni francoski salonski vrtljak iz leta 1909. Vrtljak je bil glavna atrakcija na letnih sejmih v "Belle-Epoque". Posebna ponudba, ki jo s tem v zvezi ponuja muzej, so poleg posameznih voženj z vrtljakom tudi "rajski večeri", kjer lahko obiskovalec podoživi nenavadno zabavo luna parka s plesom, šampanjcem in seveda divjo vožnjo na vrtljaku.

Različnih prireditelj, animacij, spektaklov je cela vrsta. Zanj skrbi poseben oddelek za animacijo, ki ga sestavlja skupina strokovnjakov (muzeolog, pedagog, agronom, etnolog), vodičev in animatorjev. Ob določenih urah se nam pred očmi slikovito odigrajo drobci iz načina življenja v preteklosti. Nekateri izmed teh so: krmljenje prašičev, animacija pranja perila na skupnem vaškem perišču, delovanje

mlatilnice, oljnega mlina in žage, vožnja s kočijo, promenade, igranje glasbenega stroja, animacije različnih obrti. Prav tako se v muzeju odvijajo tudi številni festivali, predvsem v poletnem času.

Alzaški muzej - živa priča preteklosti (foto: T. Roženberger)

Celoletni program prireditev za leto 1993 se je navezoval na celotni krog šeg delovnega in koledarskega ciklusa:

april: razstava z naslovom Velika noč v Alzaciji, razstava tradicionalnih velikonočnih pirhov, animacija pomladanskih opravil;

maj: koncerti ljudskih godcev, ribarjenje, sajenje krompirja, koruze, tobaka in zelja, žganjekuha, povorka starinskih traktorjev, festival pod geslom: žival, spremljevalec človeka;

junij: žganjekuha, košnja, razstava starinskega pohištva;

julij: žetev, prikaz domačih obrti, priprave na spravilo letine;

avgust: mlačev žitaric, Dan gozdov, predstavitev ročnih del v gozdu;

september: festival šole, Dnevi mladih, spravilo letine, točenje medu;

oktober: razstava fotografij, trgateg, različna kmečka jesenska opravila;

november: seminar z naslovom "Naravni prostor za jutri", predavanja o astronomiji;

december: prihod sv. Miklaža.

Posebna ponudba muzeja so tudi poletni enotedenski mladinski tabori. Udeleženci (nastanjeni so znotraj muzejskega kompleksa) lahko vsakodnevno izbirajo med različnimi t.i. pedagoškimi moduli, ki so: domače obrti, domače živali, voda in gozdovi, gradnja hiš, žitarice in kruh, zgodovina alzaške šole, hišna opravila, zvočna kulisa muzeja. Delo v t.i. pedagoškem modulu obsega 5 ur dnevno: tri ure dopoldan in dve uri popoldan. Posamezna skupina, ki šteje od 17 do 28 oseb, mora za delo na pedagoškem modulu odšteti 700 FF na dan.

Ogled muzeja traja za povprečnega obiskovalca dve do tri ure. Obisk pa se seveda zaključí v muzejski trgovini, kjer lahko izbiraš med široko paleto spominkov in literature. Maskota muzeja - štorclja z veliko temno pentljo (pentlja je del ženske tradicionalne alzaške noše) in na njej sedeča žabica - se pojavlja na vseh prodajnih artiklih: na majicah, kapah, dežnikih, skodelicah ter drobnih spominkih. Raznovrstna je ponudba igrač, ki so obenem učila v navezavi na teme, ki jih predstavlja muzej. To so različne puzzle, zloženke in zgibanke, ob katerih se otroci učijo o alzaški arhitekturi, noši. Prav tako so na prodaj izdelki domače obrti.

Ob ogledu alzaškega muzeja na prostem ima obiskovalec resnično občutek, da ta živi. Arhitektura in vsa druga razstavljeni materialna dediščina je le baza oz. neke vrste ogrodje, na katerega se nato z različnimi sredstvi in različnimi metodami dela "pripenjajo" izseki iz načina življenja v preteklosti. Obisk muzeja je svojevrstno doživetje in srečanje z Alzacijo in njeno tradicijo.

Za potencialne obiskovalce še naslov:
ECOMUSEE D'ALSACE-F-68190 UNGERSHEIM
tel: (33) 89 74 44 54

Tanja Roženberger

Opomba:

1. Ungersheim je manjši kraj, ki leži med mesti Colmar in Mulhouse v Alzaciji.

Viri:

Alsatian open air museum, Ungersheim - brošura
Classes du patrimoine 1993 (Ecomusee D'Alsace)
Programme d'animations exceptionnelles, saison 1993 (Ecomusee D'Alsace)